

Istennek szent Fia

Advent harmadik hetében az *Istennek szent Fia* (EÉ 136) hirdeti az evangéliumot: „Ember váltságára / Eljött a világra / Szolgai formába, / Hogy minket megtartsion, / Bűntől szabadítson.”

Az ének egy jelentős gyűjteményben, a *cseh testvérek* 1544-es, *Johann Horn* (*Jan Roh*) által szerkesztett, *német* nyelvű énekeskönyvében jelent meg. A *Gottes Sohn ist kommen* az előtte álló *Menschenkind, merck eben* (mely már *Michael Weise* 1531-es énekeskönyvében is megtalálható) rövidebb változata. Az eredeti kilenc versszakból énekeskönyvünk hatot közöl (a 4., 6. és 8. hiányzik).

A költemény – a reformáció első generációjától megszokott módon – tömören foglalja össze Jézus Krisztusnak emberi világunkra gyakorolt hatását. Más adventi énekektől eltérően Jézus születését nem csupán leírja, hanem mai keresztény életünk alapjának nevezi: „Hogy megtérjünk bűnből”. Az idősíkok használatával – „Eljött a világra” / „Még ma is jön hozzánk” / „Újra el fog jönni” – Jézus földi életén túl az utolsó ítélet bekövetkeztére is utal.

Az erőteljes dúr dallam először a dél-csehországi *Hohenfurt* (*Vyssi Brod*) ciszterci apátságának kéziratában jelent meg 1410-ben, az *Ave hierarchia* latin kanció szövegével. Valószínűleg ezen a környéken és ebben az időben keletkezett, mert a cseh zenekultúra jegyeit viseli magán. A dallam ismertségét és közkedveltségét jelzi, hogy 1501 óta a cseh testvérek *cseh* nyelvű énekeskönyveiben is szerepel.

A német és a magyar énekeskönyv dallamvariánsa néhány helyen eltér egymástól. A hat szótagú sorokból álló, hatsoros strófa lendületét az adja, hogy a sorok ritmusa lényegében azonos: négy rövidebb hang után következik két hosszabb, az első hangon (többnyire) melizmával. A dallam oszlopai az alaphang (esz'), valamint a felső és az alsó dominánshang (b' és b). Zeneileg három részre tagolódik. Az első rész hármashangzat-felbontás után skálamenettel érinti az oktávot, majd egy módosított hanggal a domináns hangnembe modulál. A második rész a hangterjedelem középső részét veszi igénybe, és az alsó dominánssra hajlik le. A harmadik rész kezdete hasonlít a dallam indulására, majd fel-le lépegetve éri el az alaphangot.

Ugyanerre a dallamra még egy – szintén cseh (huszita) eredetű – adventi verset énekelhetünk: az *Itt a drága idő* (EÉ 134) gondolatmenete sokban hasonlít most tárgyalt énekünkre. Mindkettő énekkincsünk legértékesebb rétegéhez tartozik. Énekeljük minél gyakrabban!

ECSEDI ZSUZSA